

БІГНЯК О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ МАТЕРІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ ЗАХИСТУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Захист суб'єктивного права є важливим інститутом кожної галузевої науки, так як являється складовою у механізмі гарантування, охорони прав та інтересів, як громадян, так і юридичних осіб всіх форм власності.

Актуальність питання захисту корпоративних прав, матеріально-правового та процесуально-правового порядку вбачається перш за все у тому, що корпоративні правовідносини є відносно новим видом цивільно-правових відносин, а тому корпоративні права, які породжують такий вид відносин мають свою специфіку, яка в подальшому впливає на захист таких суб'єктивних прав. По-друге, з введення в правовий обіг такого юридичного явища як «корпоративний конфлікт», «корпоративний спір», породжують нові підходи до трактування способів захисту корпоративних прав, їх вибору, повноти та завершеності. Наприклад, захист корпоративних прав пов'язаних з правом власності на акцію, відміни реєстрації випуску акції (емісії). По-третє, специфіка корпоративних прав призводить до різного тлумачення способів захисту, які застосовуються у разі реалізації корпоративних прав, наприклад права учасника на припинення корпоративних відносин шляхом виходу зі складу засновників/ учасників, і т.п.. Отже, питання, які виникають при правозастосуванні вимагають від науки системного та послідовного вивчення природи матеріально-правової складової захисту корпоративних прав.

Особливість матеріально-правових засад захисту корпоративних прав проявляється саме в сутності «корпоративних прав» та можливістю вибору різних порядків їх забезпечення (визнання) та правового впливу на порушника, що не обмежується способами, встановленими ст. 16 ЦК України.

Розглядаючи юридичну природу поняття «захисту корпоративних прав» крізь призму цивільного, господарського та корпоративного законодавства України варто прийти до висновку про те, що під захистом корпоративних прав у суб'єктивному значенні слід розуміти правові (юридичні) можливості учасника, акціонера, засновника для поповнення корпоративних прав використаних відносно правопорушників. Звичайно це загальні заходи примусового впливу, які використовують при захисті суб'єктивних прав, а саме дозволені законом засоби власного примусового впливу на правопорушника, (самозахист), оперативні

санкції, висловлення «незгоди», звернення до компетентних органів з певними вимогами.

Між тим, враховуючи загальні заходи примусового впливу до порушників в сфері корпоративних правовідносин, варто розуміти, що такі заходи набувають специфічних рис у зв'язку з порушеннями. Так певні платежі парахованих дивідендів учасникам товариств, як майновий позов, може бути застосований лише у випадку двох факторів: наявності прибутку у товариства та прийняття рішення правомочними зборами.

Заяву про вихід з товариства, може бути визнано недійсною, лише у тому разі якщо її розглядати як односторонній правочин, а не як свідчить установлене судовою практикою дією, що спрямована на припинення корпоративних прав і обов'язків учасника товариства. Такий підхід не дозволяє захистити корпоративне право у разі втрати статусу шляхом написання заяви під обманом або насиллям, а право побічно захищатиме неправомірні дії (іноді навіть кримінально карані) та породжені ними незаконні правові наслідки, що не узгоджується не лише з нормами чинного законодавства, але й суперечить основоположним принципам, закріпленим у ст. 6 Європейській конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [1]. Тому на сьогодні, реалізація певних корпоративних прав є невизначеною в законодавстві, що стає перешкодою в ефективному подальшому їх захисті у разі порушення та неоднозначній судовій практиці.

Звичайно перелік матеріально-правових заходів захисту корпоративних прав можливо продовжувати. Однак, важливим моментом у розумінні їх особливостей є те, що аналіз способів, механізмів, підстав захисту корпоративних прав вказує, що їх роль і значення не однакові. І такий стан речей спричинений взаємозв'язком, а іноді взаємозалежністю учасників корпоративних відносин, складовою правового режиму майна товариства і його управлінням, приналежністю корпоративних прав виключно у суб'єкта поділеного статусом учасника, засновника, акціонера. Поряд з цим, впливом на захист корпоративних прав в матеріально-правовій площині має корпоративне регулювання, що відбувається за допомогою приватного та публічного права і як наслідок такий захист не можливий без елементів процедурно-правового та процесуально-правового порядку.

Матеріально-правова сторона захисту корпоративних прав, реалізується за допомогою матеріальних норм, які визначають підстави та міри такого захисту. Особливість матеріально-правової складової захисту корпоративних прав полягає в корпоративних правовідносинах і породженні визначених законом і локальним актом юридичних фактів, коли уповноваженій особі, кореспондують обов'язки інших учасників виключно корпоративних відносин.

Таким чином, розглядаючи матеріально-правовий порядок захисту корпоративних прав, варто чітко визначити: сутність корпоративного

права, що захищається; наявність корпоративного конфлікту; підстави правопорушення; заходи, які будуть направлені на ліквідацію правопорушення; можливість захисту в рамках охоронно-матеріального правовідношення, що може мати процедурну але не процесуальну форму.

Список використаних джерел

1. Литвишечко. Так все-таки правочин: вихід учасника з ТОВ. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/-tak-vsetaki-pravochin-vihid-uchasnika-z-tov.htm>

ГРИГОР'ЯНЦЬ Г. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права

УЗГОДЖЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З НОРМАМИ ПРАВА ЄС В СФЕРІ ЗАХИСТУ ВІД ПІРАТСТВА

Проблемним питанням, яке постало перед світовою спільнотою і яке потребує нагального вирішення стало піратство в сфері авторського права і суміжних прав. Боротьба з піратством виявляється неефективною в силу розрізненості поглядів не лише в рамках однієї держави, але й в рамках всього світового співтовариства. Необхідно визначити єдиний підхід, який би приніс максимальні результати в сфері захисту авторського права і суміжних прав. Законодавство України, що стосується сфери захисту авторських і суміжних прав від піратства, в цілому є достатнім та співпадає із принципами права Європейського Союзу. Проблемні питання виникають, в більшості, на рівні реалізації законодавчих положень та практичного застосування норм.

Основні функції в боротьбі проти надходження контрафакту на територію Євросоюзу покладено на митні органи країн-членів. У 2008 р для посилення протидії надходження в країни ЄС підроблених товарів створена спеціалізована організація — Європейська обсерваторія по боротьбі з контрафакцією та піратством, діяльність якої координує Європейська Комісія. Нова організація об'єднала представників адміністрації Євросоюзу, приватного сектора і спільнот споживачів країн-членів. Її завданням є збір даних про порушення таких прав, обмін досвідом протидії на різних рівнях і інформування громадськості. Для втілення в життя резолюції Ради ЄС від 25 вересня 2008 року про посилення боротьби з контрафактом та іншими формами порушень прав інтелектуальної власності в червні 2013 р видана нова докладна інструкція для митної служби в даній області (замість регламенту 2003 року).